

Vendim nr. 59, datë 28.05.2026

(V- 59/26)

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Fiona Papajorgji, Kryetare, Marsida Xhaferllari, Sandër Beci, Ilir Toska, Genti Ibrahim, Marjana Semini, Asim Vokshi, Sonila Bejtja, anëtarë, me sekretare Farisja Idrizaj, në datën 28.05.2026 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 3 (Xh) 2025 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: **XHEVAT TOPI**, përfaqësuar nga avokati Lulzim Llangozi, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

ZENEPE TOPI, në mungesë.

SHOQËRIA “SIGAL UNIQA GROUP AUSTRIA” SH.A.,
përfaqësuar nga administratori i përgjithshëm Avni Ponari.

BYROJA SHQIPTARE E SIGURIMIT, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2025-681, datë 05.02.2025 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
Dërgimi i çështjes për shqyrtim në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 17, pika 2, 18, pika 1, 33, pika1, 41, pikat 1 dhe 2, 42, 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pika 1, shkronja “i”, dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe neni 1 i Protokollit 1 të saj; neni 27 i ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sonila Bejtja, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkuarit Xhevat Topi (*kërkuesi*), që ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim

të subjektit të interesuar, shoqërisë “Sigal Uniq Group Austria” sh.a. (“*Sigal*” sh.a.), që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e parashtrimeve të subjekteve të interesuara, Zenepe Topi dhe Byrosë Shqiptare të Sigurimit (BSHS), si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi është trashëgimtar ligjor i të birit të tij të ndjerë G.T., që ka humbur jetën si pasojë e dëmtimeve të rënda të shëndetit të shkaktuara nga aksidenti automobilistik i ndodhur në datën 31.01.2011. Në lidhje me këtë ngjarje, me vendimin nr. 306, datë 25.05.2011 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan është deklaruar fajtor dhe është dënuar shtetasi G.Y. Ky shtetas ka qenë i siguruar me sigurim TPL pranë subjektit të interesuar “Sigal” sh.a.

2. Kërkuesi dhe subjekti i interesuar Zenepe Topi, në cilësinë e trashëgimtarëve të të ndjerit (prindërit e tij), i janë drejtuar gjykatës duke kërkuar nga subjekti i interesuar “Sigal” sh.a. që t’u paguajë shpërblimin vetëm për dëmin jopasuror (dhe interesat) si rezultat i aksidentit automobilistik në të cilin ka humbur jetën i biri i tyre.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 7256, datë 23.06.2014, ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë dhe detyrimin e subjektit të interesuar “Sigal” sh.a. të dëmshpërblejë prindërit e të ndjerit në shumën 4,000,000 lekë dhe interesat për këtë shumë. Në lidhje me ligjin e zbatueshëm, në rastin konkret, ajo gjykatë ka arsyetuar se aksidenti ka ndodhur në datën 31.01.2011 dhe se ligji në fuqi në atë kohë ka qenë ligji nr. 10076, datë 12.02.2009 “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”, tashmë i shfuqizuar (*ligji nr. 10076/2009*). Për llogaritjen e masës së dëmit ajo gjykatë ka caktuar një ekspert vlerësues dëmsh, i cili ka bërë përllogaritje të shumës së dëmit sipas dy mënyrave: (i) varianti i parë sipas vendimit unifikues nr. 12, datë 14.09.2007 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë (*vendimi unifikues nr. 12/2007*); (ii) varianti i dytë sipas rregullores nr. 53, datë 25.06.2009 “Për trajtimin e dëmeve që mbulohen nga kontrata e sigurimit të detyrueshëm në sektorin e transportit”, miratuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (*rregullorja e AMF-së nr. 53/2009*). Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vlerësuar se duhet të merret në konsideratë varianti i parë i përllogaritjes, pra sipas vendimit unifikues nr. 12/2007. Nga ana tjetër, ajo ka arsyetuar se rregullorja nr. 53/2009, e dalë në zbatim të ligjit nr. 10076/2009, nuk ka qenë në fuqi në momentin e ndodhjes së aksidentit, pasi është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 180, datë 25.12.2011 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë pas publikimit. Kundër këtij vendimi ka ushtruar të drejtën e ankimit subjekti i interesuar “Sigal” sh.a. (*shih faqen 9 të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë*).

4. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 2143, datë 02.11.2015, ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykatës së shkallës së parë duke ulur vlerën e dëmshpërblimit nga 4,000,000 lekë në 800.000 lekë. Ajo gjykatë ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë ka referuar në mënyrë të gabuar kuadrin ligjor të kohës, se nuk ka përcaktuar drejt masën e dëmit dhe rrjedhimisht edhe masën e dëmshpërblimit. Sipas saj, paqartësia e gjykatës së shkallës së parë në përcaktimin e kuadrit ligjor ka çuar në zgjedhje të gabuar të variantit të përllogaritjes së përgatitur nga eksperti. Gjykata e apelit ka arsyetuar se për të gjitha aksidentet e ndodhura pas hyrjes në fuqi të ligjit nr. 10076/2009, llogaritja e dëmeve do të bëhet sipas përcaktimeve të atij ligji. Në këtë kuptim, ajo gjykatë ka arsyetuar se është i pabazuar përfundimi i gjykatës së shkallës së parë se *“për faktin që në datën 31.01.2011 (datën e aksidentit), për efekt botimi nuk kishte hyrë në fuqi rregullorja nr. 53/2009 e AMF-së, e cila në fakt është vetëm një metodologji vlerësimi, nuk mund të zbatohet ligji nr. 10076/2009, e duhet zbatuar vendimi unifikues nr. 12, datë 14.09.2007”*. Në përfundim, gjykata e apelit ka referuar në përllogaritjet e ekspertit vlerësues në lidhje me figurat e dëmit jopasuror dhe nenit 26 të ligjit nr. 10076/2009 *“Përgjegjësia e shoqërisë së sigurimit dhe shuma e siguruar (kufiri i mbulimit)”*, për të arritur në përfundimin se në total prindërve të të ndjerit u takonte një dëmshpërblim i barabartë me 800.000 lekë *(shih faqet 6 dhe 7 të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë)*.

5. Kundër vendimit të mësipërm kanë paraqitur rekurs të dyja palët ndërgjyqëse. Kërkuesi dhe subjekti i interesuar Zenepe Topi kanë pretenduar, ndër të tjera, se gjykata e apelit ka gabuar në përzgjedhjen e variantit të dytë të përllogaritjes sipas rregullores së AMF-së nr. 53/2009, për shkak se ajo nuk kishte fuqi juridike në momentin e ndodhjes së aksidentit. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2025-681, datë 05.02.2025, ka vendosur mospranimin e rekurseve, pasi ka vlerësuar se nuk përmbanin shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile (KPC). Sipas Gjykatës së Lartë, gjykata e apelit ka interpretuar dhe zbatuar drejt ligjin material dhe atë procedural, ka bërë një cilësim të drejtë të fakteve dhe të rrethanave që lidhen me mosmarrëveshjen, ka kryer një analizë juridike të plotë të provave dhe e ka zgjidhur mosmarrëveshjen në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi. Sipas saj, vendimi i gjykatës së apelit nuk bie në kundërshtim me praktikën e Kolegjit Civil ose të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë dhe palëve iu është dhënë mundësia të realizojnë të drejtën e tyre të mbrojtjes, të paraqesin prova, të njihen me provat e palës kundërshtare, të debatojnë për to, të shprehin qëndrimin e tyre për zgjidhjen e mosmarrëveshjes etj., duke u respektuar të gjitha parimet bazë për zhvillimin e një procesi të rregullt ligjor *(shih paragrafët 17 dhe 18 të vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë)*.

6. Në datën 21.07.2025 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë, sipas objektit. Kolegji i Gjykatës, në datën 21.10.2025, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

7. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se vendimi i kundërshtuar i ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

7.1. *Së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe e caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve që kërkuesi ka ngritur në rekurs, në veçanti të atij për zbatimin e gabuar të ligjit material nga gjykata e apelit në lidhje me pazbatueshmërinë dhe zbatimin me fuqi prapavepruese të rregullores së AMF-së nr. 53/2009, e cila nuk mund të shërbente si burim i së drejtës për sa kohë që nuk kishte marrë fuqi juridike të mirëfilltë.

7.2. *Parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka trajtuar pretendimet e ngritura në rekursin e kërkuesit, por vetëm ato të ngritura në rekursin e subjektit të interesuar "Sigal" sh.a.

7.3. *Standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka kryer një vlerësim ligjor, si gjykatë ligji, për pretendimet e ngritura në rekursin e kërkuesit. Vendimi i saj është tërësisht i paarsyetuar dhe mungon analiza ligjore.

7.4. *Parimit të sigurisë juridike*, në aspektet e mëposhtme:

7.4.1. Gjykata e apelit nuk u ka dhënë përgjigje problematikave të ngritura nga kërkuesi, në kundërshtim me detyrimin që i buron nga neni 14 i KPC-së për t'u shprehur mbi gjithçka kanë kërkuar palët në gjykim, dhe as nuk ka zbatuar detyrimin e verifikimit të ligjit të zbatueshëm, i cili prevalon mbi rregulloren e AMF-së nr. 53/2009, që nuk kishte hyrë në fuqi në momentin e ndodhjes së aksidentit. As Gjykata e Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk ka vlerësuar shkaqet e rekursit të kërkuesit, duke mos zbatuar vendimin e saj unifikues nr. 12/2007.

7.4.2. Është cenuar *parimi i hierarkisë së akteve* sipas nenit 116 të Kushtetutës, për shkak se gjykatat nuk kanë zbatuar detyrimin e verifikimit të ligjit të zbatueshëm, i cili prevalon mbi rregulloren e AMF-së nr. 53/2009. Kjo e fundit nuk mund të zbatohet, sepse nuk kishte fuqi juridike referuar nenit 117 të Kushtetutës.

7.4.3. Është cenuar edhe *neni 118, pika 2, i Kushtetutës*, sepse ligji nr. 10076/2009 ka autorizuar Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare të nxjerrë rregulla për trajtimin e dëmeve dhe në asnjë moment nuk parashikon autorizimin e tij për të nxjerrë akte juridike që përcaktojnë masën e dëmit dhe figurat e tij. Pra, rregullorja ka dalë tej kufijve të përcaktuar në ligj edhe pse ajo duhet të dalë në bazë dhe për zbatim të ligjit. Masa e dëmit për nga pasojat që rregullon është një çështje e cila duhet të parashikohet vetëm nga ligji dhe në asnjë rast me një rregullore.

8. **Subjekti i interesuar, “Sigal” sh.a.**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se pretendimet e kërkuarit në tërësinë e tyre bazohen në themelin e çështjes të shqyrtuar nga gjykatat e faktit dhe në zbatimin e ligjit nga ana e Gjykatës së Lartë, të cilat nuk janë në juridiksionin kushtetues. Kërkesa drejtuar kësaj Gjykate është e njëjtë në përmbajtje me rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, i cili është shqyrtuar nga ajo gjykatë brenda kompetencave dhe juridiksionit të saj si gjykatë ligji.

8.1.Pretendimi për cenimin e së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe e caktuar me ligj nuk qëndron, pasi Gjykata e Lartë ka vlerësuar se në rekursin e kërkuarit nuk ngrihen shkaqe nga ato që parashikohen në ligj, ndaj ka vendosur mospranimin e tij. Kjo vendimmarrje dhe modeli i përdorur në arsyetimin e mospranimit të rekursit është në kompetencë të asaj gjykate dhe nuk mund të diktohet nga kjo Gjykatë.

8.2.Për pretendimin e cenimit të parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit, kërkuari nuk ka parashtruar asnjë shkelje reale të kryer nga Gjykata e Lartë, por vijon me prapësimin se nuk duhet zbatuar rregullorja e AMF-së nr. 53/2009.

8.3.Edhe pretendimi për cenimin e parimit të sigurisë juridike me arsyetimin se Gjykata e Lartë ka mbajtur qëndrime të ndryshme për raste të njëjta nuk qëndron, pasi ajo gjykatë e ka konsoliduar qëndrimin e saj për rastet e dëmshpërblimeve që rrjedhin nga sigurimi i detyrueshëm në sektorin e transportit (*shih vendimet nr. 00-2014-2914 (473), datë 18.09.2014; nr. 00-2023-3125, datë 19.07.2023; nr. 00-2023-3499, datë 20.09.2023 të Gjykatës së Lartë*). Ligji nr. 10076/2009 është shfuqizuar tashmë prej 3 vjetësh dhe, në këtë kuptim, nuk gjen vend as pretendimi i kërkuarit se Gjykata e Lartë duhet të unifikojë praktikën e saj në këtë lëndë. Edhe kjo Gjykatë është shprehur më parë për zbatimin e ligjit nr. 10076/2009, konkretisht në vendimin nr. 6, datë 17.02.2012 dhe, bazuar në këtë vendim, Gjykata e Lartë ka konsoliduar praktikën e saj duke zbatuar ligjin nr. 10076/2009 dhe aktet nënligjore në zbatim të tij.

9. **Subjektet e interesuara, Zenepe Topi dhe BSHS-ja**, ndonëse janë njoftuar rregullisht, nuk kanë paraqitur shpjegime me shkrim.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitetin e kërkuarit

10. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f”, dhe 134, pikat 1, shkronja “i”, dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të Ligjit Organik të Gjykatës, çdo person

fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor, që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë edhe kriteret kumulative të nenit 71/a të Ligjit Organik të Gjykatës, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

11. Kërkuesi, si individ, legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të shkronjës “f” të pikës 1 të nenit 131 dhe shkronjës “i” të pikës 1 të nenit 134 të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në çështjen objekt të ankimit kushtetues individual, për rrjedhojë ka interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi. Po kështu, ai plotëson edhe kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, pasi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual pas përfundimit të procesit gjyqësor në të tria shkallët e gjyqësorit të zakonshëm dhe pasi ka shteruar në formë e në substancë mjetet e zakonshme të ankimit ndaj vendimeve të gjykatave më të ulëta. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*, pasi vendimi i kundërshtuar i Gjykatës së Lartë është i datës 05.02.2025 dhe i është komunikuar kërkuesit nëpërmjet postës elektronike në datën 26.03.2025, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në datën 21.07.2025, pra brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i Ligjit Organik të Gjykatës.

12. Në drejtim të legjitimitetit *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkuesi, pavarësisht se në objektin e kërkesës ka kundërshtuar vetëm vendimin e Gjykatës së Lartë, në përmbajtjen e saj ka ngritur pretendime edhe për vendimin e gjykatës së apelit, duke pretenduar se prej tyre i është cenuar e *drejta për proces të rregullt ligjor* në drejtim të së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe e caktuar me ligj, parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit, standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, si dhe *parimin e sigurisë juridike*, që janë me natyrë kushtetuese. Këto pretendime, në thelb, kanë të bëjnë me qëndrimin e mbajtur nga Gjykata e Lartë në lidhje me shkaqet e rekursit të kërkuesit në drejtim të mënyrës sesi gjykata e apelit ka identifikuar ligjin e zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes konkrete dhe zbatimin e tij në atë rast. Nisur nga kjo, pretendimet e kërkuesit do të analizohen në vijim nga Gjykata në drejtim të së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor. Po kështu, pavarësisht se kërkuesi ka kundërshtuar për shkaqet e mësipërme edhe vendimin e gjykatës së apelit, duke pasur parasysh jo vetëm natyrën e pretendimeve, por edhe funksionin e Gjykatës së Lartë, si gjykatë ligji, në ushtrimin e të cilit ajo kontrollon jo vetëm mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta, por edhe respektimin e standardeve kushtetuese për proces të rregullt ligjor, për shkak të natyrës subsidiare të kontrollit kushtetues, Gjykata vlerëson që, në vijim, çështja të

analizohet në këndvështrim të mënyrës sesi Gjykata e Lartë ka vepruar në rastin konkret, në drejtim të së drejtës së kërkuarit për proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor

13. Kërkuari ka pretenduar se edhe pse në rekurs janë ngritur pretendime për zbatimin e gabuar të ligjit material nga gjykata e apelit në lidhje me pazbatueshmërinë dhe zbatimin me fuqi prapavepruese të rregullores së AMF-së nr. 53/2009, si dhe për sa i përket moszbatimit nga ajo gjykatë të vendimit unifikues nr. 12/2007, Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, nuk u ka dhënë përgjigje atyre, duke mos e arsytuar vendimin e saj.

14. Subjekti i interesuar, “Sigal” sh.a., ka prapësuar se vendimmarrja e Gjykatës së Lartë dhe modeli i përdorur nga ajo në arsyetimin e mospranimit të rekursit është në kompetencë të asaj gjykate dhe nuk mund të diktohet nga kjo Gjykatë. Gjykata e Lartë e ka konsoliduar qëndrimin e saj për rastet e dëmshpërblimeve që rrjedhin nga sigurimi i detyrueshëm në sektorin e transportit edhe në sajë të vendimit nr. 6, datë 17.02.2012 të kësaj Gjykate.

15. Gjykata ka theksuar se e drejta e aksesit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 32, datë 03.11.2022; nr. 5, datë 22.02.2022; nr. 22, datë 29.04.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Po kështu, Gjykata ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsytuar, funksioni i të cilit është t’u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 33, datë 30.05.2023; nr. 11, datë 10.03.2023 të Gjykatës Kushtetuese*). Po në këtë drejtim, Gjykata është shprehur se vendimet e mospranimit të rekursit të Gjykatës së Lartë mund të arsyetohen në mënyrë të kufizuar, me kusht që në pjesën hyrëse të listohen shkaqet e rekursit. Arsyetimi i kufizuar nuk cenon standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, përderisa në thelb shpreh shkaqet e mospranimit të rekursit (*shih vendimet nr. 10, datë 07.03.2023; nr. 21, datë 16.04.2015; nr. 37, datë 19.09.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Megjithatë, kur në rekurs janë ngritur pretendime të natyrës kushtetuese, Gjykata e Lartë, bazuar në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të mbajë një qëndrim të shprehur për to (*shih vendimet nr. 16, datë 12.03.2024; nr. 29, datë 01.11.2022; nr. 19, datë 07.07.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Nga ana tjetër, Gjykata ripohon se është detyra e saj të shqyrtojë dhe të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimin nr. 33, datë 14.11.2022 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyr atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose është i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 3, datë 21.01.2025; nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 29, datë 01.11.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Duke mbajtur në konsideratë thelbin e argumenteve të kërkuarit dhe bazuar në standardet kushtetuese të sipërcituara, Gjykata do të analizojë në vijim nëse vendimi i Gjykatës së Lartë për mospranimin e rekursit të kërkuarit i ka dhënë përgjigje përfundimtare pretendimit kryesor të tij që lidhet me zbatimin e gabuar të ligjit material nga ana e gjykatës së apelit.

19. Sikurse është parashtruar edhe më sipër në rrethanat e çështjes, kërkuari dhe subjekti i interesuar Zenepe Topi kanë nisur procesin gjyqësor për marrjen e shpërblimit për dëmin jopasuror të pësuar për shkak të aksidentit në të cilin ka humbur jetën i biri i tyre, duke ngritur në të gjitha shkallët e gjykimit pretendimin për moszbatimin e rregullores së AMF-së nr. 53/2009, me argumentin se ai ishte një akt që në momentin e ndodhjes së aksidentit nuk kishte hyrë në fuqi, pasi nuk ishte botuar në Fletoren Zyrtare. Lidhur me kërkimin e tyre, gjykata e shkallës së parë ka argumentuar se ngjarja ka ndodhur në datën 31.01.2011 dhe se në atë kohë legjislacioni në fuqi ishte ligji nr. 10076/2009, ndaj për llogaritjen e masës së dëmit duhej të merrej në konsideratë vendimi unifikues nr. 12/2007. Ndërsa ka argumentuar se rregullorja e AMF-së nr. 53/2009, dalë në zbatim të këtij ligji, nuk mund të zbatohet për zgjidhjen e rastit konkret, pasi nuk ka qenë në fuqi në momentin e ndodhjes së aksidentit për shkak se nuk ishte botuar në Fletoren Zyrtare (*shih paragrafët 2 dhe 3 të vendimit*). Arsyetimi i gjykatës së shkallës së parë për këtë çështje nuk është gjetur i drejtë nga gjykata e apelit, e cila e ka ndryshuar atë. Edhe ajo gjykatë ka vlerësuar se legjislacioni në fuqi në momentin në të cilin ka ndodhur ngjarja e sigurimit ishte ligji nr. 10076/2009, megjithatë për llogaritjen e masës së dëmit ajo gjykatë ka pranuar si të drejtë variantin e dytë të përlllogaritjes që ekspertët kanë bërë duke u bazuar në rregulloren e AMF-së nr. 53/2009, për rrjedhojë ka ulur shumën e dëmshpërblimit që do të përfitonin kërkuari dhe subjekti i interesuar Zenepe Topi (*shih paragrafin 4 të vendimit*).

20. Ndonëse kërkuari ka ushtruar rekurs, duke parashtruar edhe shkakun që lidhet me (mos)hyrjen në fuqi të rregullores së AMF-së nr. 53/2009, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e tij, duke vlerësuar se shkaqet e parashtruara në të nuk bënin pjesë në ato të parashikuara në nenin 472 të KPC-së. Sipas Gjykatës së Lartë, gjykata e apelit ka interpretuar

dhe zbatuar drejt ligjin material që ka shërbyer për zgjidhjen e mosmarrëveshjes (*shih paragrafin 5 të vendimit*).

21. Duke shqyrtuar përmbajtjen e vendimeve gjyqësore në raport me rrethanat e çështjes, Gjykata konstaton se gjykatat e faktit, në të njëjtën linjë, kanë çmuar se ligji i zbatueshëm në rastin konkret ishte ligji në fuqi në momentin e ndodhjes së aksidentit, pra ligji nr. 10076/2009. Për sa i takon përllogaritjes së masës së dëmshpërblimit që do të përfitonin kërkuuesi dhe subjekti i interesuar Zenepe Topi, gjykata e shkallës së parë i është referuar përllogaritjes së bërë në bazë të vendimit unifikues nr. 12/2007, ndërsa gjykata e apelit e ka konsideruar të gabuar këtë, duke pranuar përllogaritjen e bërë në bazë të rregullores nr. 53/2009 të AMF-së, ndonëse nuk ka referuar shprehimisht në këtë të fundit. Në rekursin e kërkuetit është ngritur, ndër të tjera, edhe pretendimi për sa i përket identifikimit dhe zbatimit nga ana e gjykatës së apelit të ligjit të zbatueshëm për shkak të së cilës është krijuar mosmarrëveshja mes palëve, konkretisht për zbatimin me fuqi prapavepruese të rregullores së AMF-së nr. 53/2009, pretendime të cilat, në thelb, kanë të bëjnë me parimet e sigurisë juridike dhe të hierarkisë së akteve, ashtu sikundër edhe me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, që kanë natyrë kushtetuese. Megjithatë, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit me një arsyetim të kufizuar, duke mos i dhënë përgjigje pretendimit kryesor të kërkuetit se cili është kuadri ligjor i zbatueshëm në rastin konkret, në kushtet që ndodhej përpara dy vendimeve që përmbajnë qëndrime të kundërta lidhur me kuadrin ligjor të zbatueshëm, për pasojë edhe analizë dhe vlerësim ligjor të ndryshëm të çështjes nga ana e tyre. Kjo situatë kërkonte nga Gjykata e Lartë që në ushtrimin e rolit të saj si gjykatë e ligjit të verifikonte pikërisht mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë ka çmuar se gjykata e apelit ka respektuar ligjin material, duke e interpretuar dhe zbatuar drejt atë, megjithatë ajo duket se ka mbajtur një qëndrim formalist dhe pa i dhënë përgjigje në substancë pretendimit kyç që lidhej me moszbatueshmërinë e një akti që, sipas kërkuetit, nuk ishte në fuqi në kohën e ngjarjes.

22. Gjykata ka vënë në dukje edhe më parë se në rastet e shpërblimit të dëmit nga aksidentet, çështjet e veprimit të ligjit në kohë ose të vendosjes respektive hierarkike të normave në konflikt hyjnë në sferën e kompetencës së gjykatave të zakonshme. Dyshimet në lidhje me veprimin në kohë të normave juridike duhet të zgjidhen nga gjykatat e zakonshme, bazuar në parashikimet kushtetuese që përcaktojnë momentin e hyrjes në fuqi të tyre (neni 117 i Kushtetutës), si edhe bazuar në parimin kushtetues të hierarkisë së akteve ligjore (nenet 4 dhe 116 të Kushtetutës), nga të cilat burojnë edhe parimet ku bazohen gjykatat për përcaktimin e ligjit të zbatueshëm në rast të përplasjeve mes normave me fuqi të njëjtë ose të ndryshme juridike (*shih vendimet nr. 31, datë 02.05.2025; nr. 82, datë 26.11.2024 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Po kështu, Gjykata risjell në vëmendje se vetëm një vendim i arsyetuar i jep asaj mundësinë të vlerësojë nëse gjykatat e zakonshme kanë marrë në shqyrtim pretendimet kryesore të palëve dhe mënyrën sesi i kanë trajtuar ato. Veçanërisht kur bëhet fjalë për pretendime me natyrë kushtetuese, në kuadër të parimit të subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të zakonshëm gjyqësor, mungesa e arsytimit të Gjykatës së Lartë e vë në vështirësi/pamundësi Gjykatën për të vlerësuar nëse ajo i ka marrë në shqyrtim dhe nëse i ka vlerësuar ato pretendime (*shih vendimet nr. 31, datë 02.05.2025; nr. 82, datë 26.11.2024 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Nisur nga sa më sipër, Gjykata çmon se Gjykata e Lartë, në ushtrim të funksionit të saj, duhej të kishte mbajtur një qëndrim të shprehur dhe të arsyetuar në drejtim të kuadrit ligjor të zbatueshëm në rastin konkret, në përputhje edhe me parimet kushtetuese edhe me praktikën e kësaj Gjykate. Kjo me qëllim që kërkuuesi të merrte një përgjigje për sa i takon zbatueshmërisë së kuadrit ligjor në zgjidhjen e mosmarrëveshjes objekt shqyrtimi. Në këto kushte, në kontekst të rrethanave të rastit konkret, mospranimi i rekursit të kërkuuesit nga Gjykata e Lartë, duke u mjaftuar vetëm me parashtrimin në vendim të shkaqeve të rekursit dhe me arsyetimin *de plano* se këto shkaqe nuk janë nga ato të parashikuara nga ligji, pa u dhënë përgjigje të arsyetuara pretendimeve me natyrë kushtetuese, të çon në përfundimin se zbatimi i ligjit nga ajo vë në dyshim të drejtën e procesit të rregullt ligjor në aspektin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

25. Në përmbledhje të argumenteve të mësipërme, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuuesit për cenimin e së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor nga Gjykata e Lartë është i bazuar, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f”, dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

V E N D O S I:

1. Pranimin e kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2025-681, datë 05.02.2025 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 28.05.2026

Shpallur më 07.07.2026

MENDIM PAKICE

1. Në shqyrtimin e çështjes që i përket kërkesës së kërkuarit Xhevat Topi, me objekt shfuqizimin e vendimit nr. 00-2025-681, datë 05.02.2025 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën, dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë, unë, gjyqtari Asim Vokshi, jam kundër vendimit të shumicës për pranimin e kërkesës, për arsyet e mëposhtme.

2. Shumica vendosi shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë dhe kthimin e çështjes për rigjykim pranë asaj gjykate, pasi gjeti cenim të së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit, për shkak se Gjykata e Lartë nuk kishte mbajtur qëndrim të arsyetuar për pretendimin e kërkuarit të parashtruar në rekurs në lidhje me zbatimin e rregullores së AMF-së nr. 53/2009, e cila, sipas tyre, nuk duhej të gjente zbatim, pasi nuk kishte hyrë në fuqi në kohën e ndodhjes së aksidentit.

3. Në vlerësimin tim si gjyqtar në pakicë, siç është pranuar në jurisprudencën e Gjykatës dhe të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, jo çdo “gabim” procedural justifikon cenimin e vendimmarrjes së gjykatave të zakonshme. Vetëm gabimet procedurale që pasjellin njëkohësisht dëmtimin serioz edhe të një të drejte substanciale mund të pasjellin cenimin e vendimmarrjes së gjykatave. Cenimi i kërkuarit nga mungesa e arsytimit të detajuar të një kërkimi të tij, për të cilin Gjykata e Lartë ka mbajtur një qëndrim konstant në jurisprudencën e saj, nuk paraqitet i një rëndësie të tillë që të përbëjë shkak për shfuqizimin si antikushtetuese të vendimmarrjes së Gjykatës së Lartë. Pala kishte mundësi të njihnte jurisprudencën konstante të Kolegjit Civil, i cili, duke lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit që prante përlllogaritjen e bërë në bazë të rregullores së AMF-së nr. 53/2009, e ka bërë të vetin atë arsyetim, duke i dhënë kësaj indirekt përgjigje pretendimeve të kërkuarit. Ky i fundit, nga ana e tij, ishte i detyruar që konform nenit 472 të KPC-së të identifikonte raste të praktikës njësuese ose zhvilluese të Kolegjit Civil, që mbështesnin pretendimet e veta në rekurs, në mënyrë që gjykata të shprehej në mënyrë të detajuar (çka nuk rezulton të jetë bërë bindshëm prej tij).

4. Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës, në vendimin e saj nr. 94, datë 17.07.2022, ka theksuar se: *“dyshimet për veprimin në kohë të normave juridike duhet të zgjidhen nga gjykatat e zakonshme bazuar në parashikimet kushtetuese që përcaktojnë momentin e hyrjes në fuqi të tyre (neni 117 i Kushtetutës), si dhe bazuar në parimin kushtetues të hierarkisë së akteve ligjore (nenet 4 dhe 116 të Kushtetutës), nga të cilat burojnë edhe parimet ku bazohen gjykatat për përcaktimin e ligjit të zbatueshëm në rast të përplasjeve mes normave me fuqi të njëjtë ose të*

ndryshme juridike”. Citimi i nenit 117 të Kushtetutës në fakt u jep përgjigje edhe pretendimeve me natyrë kushtetuese të kërkuarit dhe duhet të çonte gjykatën në rrëzimin e kërimit të tij.

5. Në vlerësimin tim si gjyqtar në pakicë, çështja kushtetuese paraqitet më e lehtë për t’u zgjidhur nëse mbahen parasysh përcaktimet e nenit 117, pika 1, të Kushtetutës, neneve 3, pika 26, 10 dhe 58 të ligjit nr. 10076/2009 dhe sidomos të nenit 3 të ligjit nr. 9572, datë 03.07.2006 “Për Autoritetin e Mbikëqyrjes Financiare”, të ndryshuar, (*ligji nr. 9572/2006*), sipas të cilit AMF-ja është person juridik, publik, me qendër në Tiranë, e cila është e pavarur në ushtrimin e kompetencave të përcaktuara në këtë ligj ose në legjislacionin në fuqi dhe nuk lejohet ndërhyrja në veprimtarinë e saj, që mund të cenojë pavarësinë e autoritetit. Dukshëm në këtë rast AMF-ja nuk klasifikohet brenda konceptit kushtetues të “institucioneve të tjera qendrore”, për të cilat flet paragrafi i parë i nenit 117 të Kushtetutës. Ndaj, për hyrjen në fuqi të akteve nënligjore të këtij personi juridik publik të pavarur, nuk është parakusht botimi i tyre në Fletoren Zyrtare. Sipas nenit 117, pika 2, të Kushtetutës shpallja dhe botimi i akteve normative nënligjore të AMF-së bëhet sipas parashikimeve ligjore.

6. Rregullorja e AMF-së nr. 53/2009, duke qenë se sipas nenit 1, pika 2, të saj u drejtohet vetëm shoqërive të sigurimit, Byrosë Shqiptare të Sigurimit, vlerësuesve të dëmeve në sigurime dhe strukturave të specializuara për trajtimin e dëmeve dhe jo publikut të gjerë, nuk kërkon botimin e saj në Fletoren Zyrtare. Pikërisht, për këtë arsye, në nenin 51, pika 3, të kësaj rregullore parashikohet: *“Kjo rregullore hyn në fuqi në datën e botimit të saj në faqen elektronike zyrtare të Autoritetit.”*. Sipas nenit 114, pika 1, të Kodit të Procedurave Administrative të vitit 1999: *“1. Botimi i akteve administrative është i detyrueshëm vetëm kur një gjë e tillë kërkohet nga ligji.”*. Ndërsa sipas dispozitave të ligjit nr. 10076/2009 dhe ligjit nr. 9572/2006, pikërisht sepse AMF-ja nuk është institucion qendror i administratës publike, aktet nënligjore të miratuara prej saj, të cilat u drejtohen profesionistëve, nuk kërkohet shprehimisht nga ligjet sektoriale që të botohen në Fletoren Zyrtare për efekt të hyrjes së tyre në fuqi.

7. Kushtetuta në nenin 145, pika 1, të saj detyron gjyqtarët që në zgjidhjen e çështjeve t’i nënshtrohen gjithnjë vetëm Kushtetutës dhe ligjeve, e në rast se ndonjë akt nënligjor bie ndesh me ligjin ose me Kushtetutën, ato e zgjidhin çështjen duke zbatuar drejtpërdrejt këto të fundit. Rregullorja e AMF-së nr. 53/2009 nuk është detyruese për gjykatat, por ato kanë të drejtë ta mbajnë atë parasysh, nëse binden se zbatimi i saj sjell zgjidhjen e drejtë të çështjes. Fakti që Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë në rastin konkret nuk ka gjetur problematika të zbatimit të ligjit në lidhje me masën e shpërblimit, nuk prodhon mosmarrëveshje kushtetuese për sa kohë që dëmshpërblimi që ata kanë marrë është bazuar në kritere objektive e që zbatohen njësoj për të gjithë e mbi të gjitha që nuk bien ndesh me ligjin. Ndaj, në këtë rast, nuk shihet e arsyeshme që Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë të mblidhet e t’i japë përgjigje çdo pretendimi

të kërkuarit, për sa kohë që pretendimet e tij lidhen me çështje fakti, domethënë me masën e shpërblimit, për të cilën nuk ka ngritur argumente bindëse, për ta trajtuar atë si çështje të mirëfilltë ligji, për shkak të caktimit të vlerave nga gjykata e apelit në kundërshtim me kriteret ligjore. Fakti që nëse zbatohet vendimi unifikues nr. 12/2007 i Gjykatës së Lartë (*i cili nuk zbatohet në këtë fushë për shkak të hyrjes në fuqi të ligjit të ri nr.10076/2009 dhe rregullores së AMF-së nr. 53/2009, e cila nuk ka nevojë të botohet në Fletoren Zyrtare*), kërkuari do të mund të merrte një shpërblim më të lartë, nuk përbën në vetvete çështje kushtetuese ose ligjore, por çështje fakti që lidhet me vlerësimin e rrethanave të secilës çështje dhe zbatimin e njëllojtë të metodologjisë së vlerësimit për të gjitha palët. Detajimet e rregullores së AMF-së nr. 53/2009 zbatohen nga gjykatat vetëm brenda limiteve që parashikon ligji, pasi në të kundërt ato e zgjidhin mosmarrëveshjen bazuar në kriteret dhe kufijtë që vendos ligji, duke anashkuar rregulloren. Kërkuari nuk ka argumentuar bindshëm ndonjë çështje kushtetuese në këtë drejtim, ndaj kërkesa e tij duhet të ishte rrëzuar.

Anëtar: Asim Vokshi